

*„A tak nevím, jestli toho
lituji, nebo ne, protože to,
co se dělo potom, byla škola
života, kterou vám nikdo
nedá.“*

PŘÍBĚH BÁRTA
O ŽIVOTĚ V DĚTSKÉM DOMOVĚ,
DROGÁCH A BEZDOMOVECTVÍ

Ahoj,

jmenuju se Bárt. Jsem Rom. Od svých 3 měsíců do 15 let jsem vyrůstal v dětském domově a následně ve výchovném ústavu. Pak jsem dostal možnost jít bydlet do pěstounské péči k jedné farářce. Avšak to dlouho nevydrželo a rozhodl jsem se pro život na ulici. Vydělával jsem si hrou na flétnu. Dostal jsem se do komunity, kde bylo běžné užívání a prodávání drog. Sám jsem tomu podlehl a začal brát drogy. Díky ženě, kterou jsem poznal během hraní na flétnu, jsem dostal druhou šanci na život. Nakonec jsem ji požádal o pomoc a rozhodl se změnit život. Přestal jsem s drogami a do dneška jsem čistý.

Život v dětském domově

Začalo to tím, že jsem se narodil, což by nebylo tak zvláštní, ale bohužel ne zrovna do dobré rodiny. To si člověk nevybere. Ta rodina neměla topení a pomalu ani vodu. Měla deset dětí a já jsem byl devátý, takže si umíte představit, jaké to muselo asi být. Každopádně, pojďme dál. Ve třech měsících jsem byl odebrán od rodiny z důvodu nedostatečného opatrování. Pořád jsem brečel, byl jsem nemocný a oni neměli ani teploměr. Tudíž jsem byl odebrán sociální pracovníci. Dali mě do kojeneckého ústavu, kde jsem byl do svých tří let.

Ve třech letech jsem byl odvezen do dětského domova a tam už to byla v podstatě každodenní rutina. Ráno tě probudí vychovatelka nebo vychovatel, já jsem jim říkal strejda a teta a tykali jsme si. Pak se vypravíte do školy. Já jsem měl to štěstí, že jsem chodil do městské školy. Štěstí to bylo proto, že jsem se dostal mezi děti, které vyrůstali v normálních rodinách. Po škole jsem si udělal pod dohledem domácí úkoly a po úkolech jsem si mohl jít ven na hřiště hrát fotbal nebo dělat jiné věci, které jsem chtěl. Poté byla večeře a po večeři jsem měl volno až do osobní hygieny. Po osobní hygieně jsem se koukal na televizi a pak na kutě. A to se opakovalo dokolečka až do mých cca patnácti let, tudíž jsem měl těch celých dvanáct let naplánovaných stejně každý den. A v tom byl tak trochu problém, ale k tomu se dostanu později.

Nevýhoda mít nařízenou ústavní výchovu je v tom, že za kraviny, které v normální rodině považují za pakatel, tedy pokud se to nepřehání, tak v dětském domově to řeší jinak. Proč, to nevím, ale každý si projde pubertou, i oni si tím prošli, a asi neuvědomují, že taky byli jako my. Tím chci říct, že po pár incidentech vás pošlou do diagnostického ústavu. Tam strávíte cca dva měsíce, budou zkoumat vaše chování a po dvou měsících vás buď pošlou nazpět do dětského domova nebo někam do výchovného ústavu se školou. Tak tomu bylo i v mém případě.

Výchovný ústav

Když jsem nastoupil do DDU (dětský diagnostický ústav), tak jsem byl fakt hodně ve stresu a řekl jsem jim, že stejně uteču, protože tam nechci být. Taky kdo by chtěl, že? Nevýhoda je v tom, že se setkáte většinou s lidmi, kteří mají za sebou už trochu větší problémy než chození za školu a hádání se o svoje práva. I když víte, že máte pravdu, tak jste jenom chovanec a oni vychovatele nebo tety, tak už jste asi pochopily, že pravda byla vždy na jejich straně. Ale to jsem trochu odbočil. Pojďme zase nazpátek.

Po dvou měsících a pravidelných skupinových sezeních v DDU vám dají asi třicetistránkový psychologický test, který jím má ukázat, jak jste na tom psychicky, a jestli zvládnete kolektiv. Po ukončení a vyhodnocení testu se zeptají, jestli bych se chtěl vrátit nazpět, odkud jsem přišel, nebo jestli mají najít jiné výchovné zařízení. Já jsem si zvolil, že bych chtěl jít někam jinam. Po mém rozhodnutí a jejich uvážení mě převezli do výchovného ústavu, což je trochu rozdíl. Děti do dětského domova přijdou, protože rodiče mají nějaký problém, za který děti nemůžou. Do DVU (dětský výchovný ústav) chodí děti za to, že byly zlobivé (haha).

Byl to výchovný ústav v Kostelci nad Orlicí, který byl a pořád je považován za jeden z nejdrsnějších a nejméně oblíbených. Jak to tam chodí?

Je tam tvrdší morálka. Žádné cigarety a žádné osobní volno, nesmíte opustit budovu. Škola v jednom zařízení a jídelna taky, takže jste se v podstatě vůbec nedostali ven, a když jo, tak ve dvojici a držení se lana, to vše před zraky obyvatelů Kostelce. Probíhaly tam fyzické tresty, jako je švihání svazkem klíčů přes holé tělo, pokud jsi nesplnil koupací limit tři minuty. Nebo když jsi dělal problémy, tak jako trest ti dali sbírat ve svítivé vestě psí exkrementy holou rukou. Můžu vám říct, že nic příjemného. Děly se tam ještě horší věci, ale to už bych radši neříkal, neboť jsem zmínil název zařízení. Teď mě napadla taková jedna aféra, abyste byli v obraze, co to je za ústav. Bylo to i v médiích, že tam zabili nočního vychovatele nohou od postele.

Shledání s bráchou

Teď mě napadla taková historka, která by se Vám mohla líbit a myslím si, že je i zajímavá. Jednoho dne přišel do DDU kluk, podobný jako já. Pořád jsem se něho díval a byl mi něčím zajímavý. Nedalo mi to. Šel jsem se ho zeptat, jak se jmenuje a odkud je. On že se jmenuje Robert, plus příjmení. No a po tomto rozhovoru jsme se dostali k tomu, že by to mohl být můj brácha. Druhého dne nás oba, mě i Roberta, pozvala sociální pracovnice do kanceláře a vytáhla arch papíru a tam byla napsána všechna jména mých sourozenců a on tam byl taky napsaný. V tu chvíli to bylo hodně emotivní, neboť jsem poprvé v životě potkal bráchu. No, ale pojďme dál.

Robert za každou cenu nechtěl být v DDU, což chápu, ale co tam prováděl už bylo nad míru. Držel hladovku, bojkotoval celý jejich systém, až to dopadlo tak, že jsem jednou šel do jeho pokoje a našel jsem ho na židli, jak má pásek omotaný kolem krku a druhý konec za světlo a že spáchá sebevraždu, že se oběsí. Musel jsem zakročit, je to pořád můj brácha, takže mě nic jiného nenapadlo, dal jsem mu pěstí a sundal ho dolů, tak aby se mu nic nestalo. Jakmile to zjistili vychovatelé, tak zavolali sanitku a odvezli ho do psychiatrické léčebny. To bylo naposled, co jsem ho viděl. Poslední informace je, že snad se dal do kupy a dělá instalatéra někde ve Žďáru na Sázavou. Tak doufám, že se mu daří.

Nepovedená pěstounská péče

V Kostelci jsem si dodělal devátou třídu základní školy a bylo načase se rozhodnout, kam dál. Původně jsem chtěl jít na kuchař-číšník do Žďáru nad Sázavou, tam to bylo bez přijímaček. Ale pak se ozvala ekumenická síť pro aktivity mladých, což je organizace zabývající se romskou tematikou, násilí na ženách atd... Tato organizace pořádala každý rok letní tábory pro dětský domov, kde jsem byl. Tudíž začala komunikace mezi mnou a organizací a nabídli mi, že by mě odvezli na přijímací zkoušky do Kolína na střední školu sociálně právní, a tak jsem si řekl, že za zkoušku nic nedám. Slovo dalo slovo a už jsem seděl v autě a jel do Kolína.

Po přijímacích zkouškách jsem se dozvěděl, že mě vzali, tak jsem na to kývl. Teď je potřeba zmínit, že jsem musel změnit výchovný ústav kvůli studiu. Našli mi Kutnou Horu, což byla dobrá volba, protože tam to fungovalo na stejný princip jako dětský domov. Jak to chodí jsem psal už dřív. Samozřejmě tam byly přísnější pravidla, ale mohlo se tam kouřit, chodit svobodně ven a tak. Ale hlavně jsem mohl každý den dojíždět Kutná hora-Kolín, celé dva roky za studiem.

Po dvou letech přišla nabídka, jestli bych nechtěl jít do pěstounské péče k farářce a zároveň koordinátorce ekumenické sítě pro aktivity mladých (ENYA). Tak jsem na to kývl. Asi po měsíci vyřizování už jsem seděl v autě na cestě do Prahy s pocitem nového života. Pěstounská péče fungovala asi rok a poté jsme se já a farářka dohodli, že to nefunguje, a že bude dobré pěstounskou péči ukončit. Po domluvě se sociální pracovnící jsem byl upozorněn na to, že skončím na ulici a já jsem na to kývl. A tak nevím, jestli toho lituji, nebo ne, protože to, co se dělo potom, byla škola života, kterou vám nikdo nedá.

Drogová škola života

Hned po rozhodnutí jsem si šel zabalit svoje věci a přichystat se na život na ulici. Vůbec jsem nevěděl, do čeho jdu, ale zase mě lákalo to dobrodružství. Kdybych věděl, co mě čeká, hned bych si to rozmyslel. Po odchodu z baráku se svými věcmi jsem nasedl na autobus a nevěděl jsem, kam jedu. Jel jsem do neznáma. Nejprve jsem se pohyboval na okrajích Prahy a do centra jsem chodil jen vydělávat si hudbou, a to hrou na flétnu. Flétna mi vydělávala slušné peníze, i když v tu dobu to ještě bylo zakázané. Policajti to brali jako žebrání, i když to je spíše nepovolená hudební produkce, ale to jim asi nevysvětlím. Postupně jsem poznával různé komunity, jako jsou hudebníci, alkoholici, feťáci a další spoluobytelé ulice. Čím déle jsem byl na ulici, tím jsem se víc a víc dostával do komunity, která brala drogy. Oni nemohli pochopit, že vydělávám peníze hudbou a chodím slušně oblečený a nic neberu. Dlouho tomu tak nebylo.

Potkal jsem se lidmi, kteří bydlí na squattech (vybydlené místnosti, chatky, baráky). Dostal jsem nabídku, že bych s nimi mohl bydlet a že bych jím pomáhal s koletou (slang na pouliční vydělávání), tak jsem řekl že jo. Ale čím déle se pohybuješ v této komunitě, tím víc tě zajímá, jaké to je si něco dát. Tak jsem to zkusil. Varuji - Nikdy nezkoušejte tvrdé drogy! Zvláště pervitin, vznikne na tom závislost hned po první dávce. Nejprve, asi půl roku, jsem si šňupal nosem, ale po čase zjistíš, že dávky, které si kupuješ, ti nestačí a musíš čím dál tím víc investovat do pervitinu, abys z toho něco měl.

Po půl roce jsem zkusil jehlu, jakože si dávku podáváš jehlou nitrožilně. Když jsem to zkusil poprvé, tak mi to moc nešlo, neboť jsem to neuměl, ale po čase se to naučíš, nebo lidi z ulice ti ukážou, jak na to. A pak jsem to užíval čtyři roky na tvrdo. Dávky jsem musel zvyšovat, až jsem docílil toho, že za den jsem utratil cca 800 korun, aby moje tělo bylo spokojeno. Nikomu nedoporučuji. Začneš hubnout a vypadávají ti zuby, smrdíš po chemikáliích a lidi se na tebe dívají skrz prsty. Samozřejmě, že mě později bylo jedno, jak vypadám, co nosím na sobě a kde spím, tedy pokud jsem nebyl sjetý, to třeba nespíš až týden a to ti začne hrabat na budku, nic příjemného.

A když droga přestávala působit, byl jsem schopný spát třeba dva dny v kuse. A máš taky neskutečný hlad a žízeň, protože na drogách po dávce nejsi schopný pozřít ani sousto jídla. Doporučuje se pít, ale na to v tu chvíli nemáš čas, v tu chvíli jsou důležitější věci, jako je třeba hrabání se v koši nebo i hra na flétnu. Jinak, to byste nevěřili, kolik se dá vydělat peněz na flétnu, když jste sjetý. Jen tak pro zajímavost, asi za čtyři hodiny čistého hraní jsem si vydělal 1200 korun.

Samozřejmě, že v tu dobu šly peníze do drog, protože jsem neměl potřebu investovat peníze do ničeho jiného. Když jsem počítal, na kolik mě vyšla investice do drog za měsíc, vyšlo mi to asi na 25.000 Kč. Což není zrovna málo. Ale jsem rád, že jsem si zachoval pořád svoje chování na nějaké úrovni, zvlášť když vidíš kamarády na ulici, kteří byli v pohodě a pak už jim hrabe.

Každopádně ulice není nic pěkného. Spíš na ulici a je to jedno, jestli v dešti nebo v mrazech, tedy pokud nespíš na squattu. V tom případě ti zbývá jen jezdit autobusem nebo tramvají sem tam a pokusit se aspoň na chvíli usnout. A pokud se naskytne nějaká pomoc, přijmi ji a važ si toho. Třeba jako já.

Nová éra

Potkal jsem ženu. No ona spíš potkala mě a to na přestupu v metru na Florenci. Že prý jí zaujalo moje hraní, ale prý i hlas (haha). Prý chodila kolem mě vždy ve stejnou dobu, a to ráno a večer, když šla do práce a nedalo jí to a tak mě oslovila, jestli bych nechtěl učit její dceru na flétnu. Slovo dalo slovo a hned další den přišla s takovým malým plakátkem a na něm byla pozvánka na vernisáž Antonia Cosy.

A zeptala se mně, jestli bych tam nechtěl zahrát, že by to pro Antonia bylo překvapení. Tak jsem neodmítl. Já bezdomovec, smradlavý a špinavý jsem do toho šel. Když jsem tam přišel, tak jsem se cítil fakt špatně, že tam v podstatě nemám co dělat. Když jsem zjistil, že ta výstava je na téma bezdomovci, bylo mi hned vše jasné. Tak jsem zahrál.

Po odehrání a pár skleničkách vína se mě ta žena zeptala, jestli bych s ní nechtěl jít na hotel, že tam pracuje jako recepční. Neodmítl jsem. Mimochodem luxusní hotel a ona věřila, že tam nic nevezmu a neprovedu. Tomu se říká důvěra. Nabídla mně, že bych tam mohl přespat a já to přijal. Spal jsem schovaný na toaletě, kam lidé v podstatě vůbec nechodí.

A takhle se to opakovalo, až to skončilo tím, že jsem chodil navštěvovat ženu k ní domů, když její přítel zrovna nebyl doma a po čase jsem spal ve sklepě u ní v baráku. V tu chvíli mně začínalo odpadávat tělo, a když jsem šel k doktorovi, tak mi zjistili hepatitidu typu C. Řekli, že jsem prošel hepatitidou typu A a B. Na léčení jsem nešel, neboť se to léčí interferonem, což není jednoduchá léčba.

Co se týče té ženy, tak mi řekla, že až budu chtít opravdu pomoci, tak mám zaklepat a říct. Dlouho tomu nebylo. Zaklepal jsem a o tu pomoc požádal. Druhý den jsem byl na úřadě a požádal o občanský průkaz a o státní sociální podporu. Mezitím ženu napadlo, že bych mohl mít byt a tak jsme šli na lidové bytové družstvo a požádali o byt. Ještě ten den jsme dostali byt. Asi po třech dnech se ta žena ke mně nastěhovala a já začal nový život. Ze dne na den jsem přestal s drogami a rozhodl jsem se, že abstáky nebudu ničím nahrazovat. Prostě to nechám tak, jak to je. Musím zaťukat, protože do dneška jsem čistý. A v tu ránu mi začal nový život.

